

Novela občanského soudního řádu a exekučního řádu od 1.1.2022 (5. 8. 2021)

Novela občanského soudního řádu a exekučního řádu od 1.1.2022

V červenci 2021 byly Poslaneckou sněmovnou schváleny další podstatné změny v právní úpravě výkonu rozhodnutí a exekucí, kterými zákonodárce pokračuje ve zvýhodňování postavení dlužníků na úkor věřitelů a exekutorů. Zákon byl vyhlášen ve Sbírce zákonů dne 30.7.2021 pod č. 286/2021 Sb., většina změn byla přijata s účinností od 1.1.2022.

Zastavování bezvýsledných exekucí

Za zřejmě nejvýznamnější změnu aktuální novely lze považovat zastavování bezvýsledných exekucí. Pokud po dobu posledních šesti let nedošlo v exekuci k vymožení plnění postačujícího alespoň na náklady exekuce a není-li exekucí postižena nemovitost, bude muset oprávněný, který nesouhlasí se zastavením exekuce, složit zálohu na další vedení exekuce, jinak exekutor exekuci zastaví. Výši zálohy na další vedení exekuce má stanovit prováděcí právní předpis. U některých typů exekucí, např. jde-li o exekuci k vymožení pohledávky na výživné pro nezletilé dítě, náhrady újmy způsobené poškozenému pracovním úrazem, nemocí z povolání, ublížením na zdraví nebo trestným činem, bezdůvodného obohacení, je oprávněný od složení této zálohy zproštěn. Stejně tak může oprávněného od složení této zálohy zprostit na jeho žádost exekutor, jsou-li pro to zvlášť závažné důvody.

V případě, že oprávněný složí zálohu na další vedení exekuce, prodlouží se provádění exekuce o další tři roky a po dobu takového prodloužení exekuční soud nevyhoví případnému návrhu povinného na zastavení exekuce pro nemajetnost. Uvedeným způsobem bude možné lhůtu prodloužit dvakrát, celková délka bezvýsledné exekuce tak bude moci činit maximálně 12 let.

Podle přechodných ustanovení novely se zastavování bezvýsledných exekucí týká i exekucí zahájených před účinností novely. Šestiletá lhůta však neuplyne dříve než rok po nabytí účinnosti novely, k zastavování bezvýsledných exekucí tak bude docházet až od roku 2023.

Zastavení exekucí do 1500 Kč

Rozdílný přístup ovšem zákonodárce zvolil u exekucí, kde vymáhaná pohledávka nepřevyšuje 1500 Kč bez příslušenství a kde nebylo v posledních třech letech před účinností novely nic vymoženo. V těchto případech exekutor do tří měsíců od účinnosti novely vyzve oprávněného ke složení zálohy na náklady exekuce stanovené prováděcím právním předpisem. Pokud oprávněný do 30 dnů zálohu nesloží, exekutor exekuci zastaví a v usnesení o zastavení exekuce přizná oprávněnému náhradu ve výši 30 % vymáhané pohledávky bez příslušenství (bylo-li na jistinu pohledávky něčeho vymoženo, pak se náhrada snižuje o výši uhrazené částky), která je oprávněnému poskytována formou slevy na dani z příjmů.

Změna způsobu započítávání vymoženého plnění

Další podstatnou změnou je úprava způsobu započítávání vymoženého plnění, kdy plnění vymožená po nabytí účinnosti novely budou nově započítávána nejprve na náklady exekuce, pak na jistinu, pak na úroky, pak na úroky z prodlení, a až nakonec na náklady oprávněného. Jde o významné zvýhodnění dlužníků, neboť doposud byla většinou vymožená plnění započítávána podle toho, jak si smluvně sjednali věřitel a dlužník, resp. podle obecné zásady, že nejdříve se plnění započítává na příslušenství pohledávky, až poté na jistinu.

Paušální náhrada nákladů plátce mzdy

Novela přináší několik změn i pro zaměstnavatele (plátce mzdy). V exekucích zahájených po účinnosti novely bude mít plátce mzdy nárok na paušální náhradu nákladů vůči povinnému (zaměstnanci, z jehož mzdy je povinen provádět srážky). Výše paušální náhrady nákladů by měla činit 50 Kč za kalendářní měsíc, v němž plátce mzdy provádí srážky, přičemž tuto paušální náhradu nákladů si plátce mzdy odečte od částky, kterou má povinnému vyplatit po provedení srážek ze mzdy. Pokud si plátce mzdy tuto částku neodečte, právo na paušální náhradu mu zaniká.

Informační povinnost plátce mzdy vůči exekutorovi

Novela však na druhou stranu přináší pro zaměstnavatele (plátce mzdy) i další zátěž v podobě informační povinnosti vůči exekutorovi. Plátce mzdy tak bude povinen exekutorovi na jeho písemnou žádost sdělit údaje o mzdě nebo jiném příjmu, srážkách prováděných ze mzdy nebo jiného příjmu nebo údaje týkající se pracovního vztahu povinného, nároku nebo práva povinného, na jejichž základě povinný pobírá mzdu nebo jiný příjem. S účinností od 1.1.2024 bude muset plátce mzdy tyto informace exekutorovi poskytnout na příslušném formuláři, kvalifikovaný plátce mzdy (obrat nad 100 mil. Kč nebo více než 50 zaměstnanců) je bude muset exekutorovi poskytnout elektronicky datovým souborem.

„Milostivé léto“

V přechodných ustanoveních novely exekučního řádu je pak ukryto tzv. milostivé léto. V exekucích vůči fyzickým osobám, v nichž je oprávněným veřejnoprávní subjekt (stát, samospráva, zdravotní pojišťovny, státní příspěvková organizace, právnické osoby s majetkovou účastí státu, apod.), je dlužníkovi umožněno, aby se zbavil části dluhu tím, že uhradí pouze jistinu a na nákladech exekuce částku 750 Kč + DPH. Pokud tak učiní do tří měsíců ode dne nabytí účinnosti novely (kdy toto přechodné ustanovení nabývá účinnosti devadesátým dnem ode dne vyhlášení, tedy dne 28.10.2021), exekutor exekuci zastaví a rozhodne o osvobození povinného od placení veškerých dalších vymáhaných pohledávek přesahujících zaplacenou jistinu v exekučním řízení v rozsahu, v němž nebyly dosud uspokojeny.

Budete-li v souvislosti s popsányi změnami potřebovat jakoukoliv konzultaci či posouzení, neváhejte se na nás obrátit.

Mgr. Juraj Greš, advokát

Muzikář & Partners, advokátní kancelář Brno